

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 25 (287)

27. juunil 1927 a.

VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.—	1/4 lehek. Mk. 1000.—
1/2 „ „ 2000.—	1/8 „ „ 500.—
1/3 „ „ 1350.—	1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75⁰/₀, tekstis 100⁰/₀ kallim.

Aadressi muutmise 30 mk.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Dadashev, Omavolist. 2) Vahiallavõtmise momendist ja selle tähtsusest. 3) Õisetest liikumismärkidest. 4) Puudusi maksude sissenõudmise alal 5) Tšekivõltsijatest. 6) H. Tamman Saksa „Schutzpolizei“. 7) A. Tamman, Politsei kehakasvatuseorganisatsioonide liit asutatud. 8) Kuulutusi.

Omavolist.

A. Dadashev.

(Lõpp.)

Kui niisugused vastolud tekkisid ühel ja samal istungil, siis on kerge kujutada ette, kui vähe oli kokkukõla üksikute kohtunik- kude praktikas ja kui tarvilikud olid senati otsused omavolitarvitamise asjades.

Kr. kass. dep. asus esialgu seisukohal, et omavolitarvitamise juures ei nõuta, et üleastumisega oleks ühenduses vägivald- tarvitamine kahjukannataja kallal. Otsu- ses 68. a. nr. 239 läheb senat veel kauge- male: ta selgitab, et tuleb vaadata vägi- valla, mis käib omavolitarvitamisega kaa- sas, kui iseseisva üleastumise peale.

Niisugune senati praktika sai kr. kass. dep. endise ülemprokuröri professori Nekljudovi töodes energilise kriitika osa- liseks. Oma „Juhtnõoides rahukohtunik- kudele“ ja kriminaalõiguse eriosas tõen- dab ta arvamist, et ei ole mõeldav oma-

voli vägivald, järgmiste väidetega. Omavoli on vana aja kättemaksu ja rusikaõiguse jäänus. Riigivõimu tekkimi- sega hakkas jälgima seadusandlus iga- sugust isiklikku kättemaksu, igasugust omavolilist kohut. Aja jooksul laieneb omavoli mõiste: seadusandlus ei jälginud ainult isiklikku kättemaksu, vaid igasu- gust omakohut. Sel viisil näitab omavoli ajalooline arenemine selgesti, et tema all tuleb mõelda ainult vägivalda. See vaa- de sai omaseks kõikidele Euroopa seadu- andlustele sel määral, et mõned nendest (Austria, Preisi, Hannoveri, Baieri) jätsid oma koodeksites täiesti välja omavoli üleastumise, põhjendades seega, et see võib olla kuritegu ainult juhusel, kui ühen- duses mõne teise kuriteoga, nagu vägi- vald, seadusvastane kinnipidamine, võora

elukohta tungimine või võõra vara rikku- mine, kuid sarnasel juhusel karistatakse ainult neid viimaseid kuritegusid.

Minnes välja nendest väidetest ja pöörates vene seadusandluse poole, kinnitab Nekljudov, et ka viimane ei kujutanud ette omavoli vägivaldada. 1857. a. nuht- lusseaduse järele karistati omavolitarvi- tamine ainult siis, kui see seisib kas mingisuguses omavolilises vägivaldadarvita- mises, või vägivaldadarvita- mises oma õi- guse maksmapanemiseks seaduses ette- nähtud abinõude asemel. Selle kinnitu- seks, et ka r.r.s. ei tunne vägivaldada omavolitarvitamist, tugeneb Nekljudov sellele, et seadustiku XI. peatüki pealkir- jaks on „auhaavamistest, ähvardustest ja vägivaldast“, aga selle peatüki II. jao — „ähvardustest ja vägivaldast“. Oma väi- dete kindlamaks tõendamiseks tugeneb Nekljudov edasi heakorra ja julgeoleku sead. §§ 438 ja 439, mille ettekirjutamisel on keelatud varanduse „vägivaldne“ omandamine, olgugi et omandajal oli omandamise õigus. Edasi seletab Neklju- dov, et vägivaldada omavolilise omanda- mise jälgimine kriminaalkorras on mõt- tetu juba seepärast, et niisuguste tegu- dega rikutud õiguste jaluleseadmiseks on olemas seaduslik tsiviilprotsess (§§ 442 ja järg.).

Otsustades küsimuse, kas omavoli peab olema vägivaldne, kinnitavalt, pöör- dub Nekljudov teisele põhiküsimusele, kas on omavoli ainult üleastumine isiku vastu või on ta mõeldav ka asja kohta. Kui vägivald isiku kallal on tarvilikuks ele- mendiks omavolile, siis on sellega teine küsimus ette otsustatud: omavoli varan- duse kallal on kuritegu ainult sel juhusel, kui ta avaldub mingisugustes vägivaldse- tes tegudes isiku kallal. Seadusandlus kinnitab seda näitlikult. Varandusega omavolilist toimetamist nähakse ette kui iseseisvat, omavolist erinevat üleastu- mist. Nii, näiteks, r.r.s. §§ 145—149 ka- ristavad võõra vara omavolilist kasuta- mist ja §§ 152—153 võõra vara omavoli- list rikkumist või hävitamist. Nekljudovi arvamise järele tuleb vaadata omavolilisi tegutsemisi varanduse kallal vägivaldada isiku kallal, kui valdamise rikkumist, mis annab kahjusaajale õiguse tsiviilkorras nõuda rikutud valdamise jaluleseadmist, või jälle omavolilise võõra varanduse tar- vitamist, hävitamist ja rikkumist, mis an- nab kahjusaajale õiguse võtta vastutusele rikkuja §§ 145—153 järele.

Seepärast ei ole õigus senatil, kes ot- sustas, et omavoliline sea äraajamine vöö- rast karjast on omavoli. Et sarnasele te- guviisile vaadatakse meie seadusandluses kui kuriteole omanduse vastu, aga mitte kui omavolile, ei ole raske veenduda, kui tutvunetakse n.s. § 1604 (1885. a. välja- andes on see § välja heidetud), milles tä- hendatakse: „Kes vägivaldselt või mõnel teisel teel või isegi kogemata ajab enese juure võõralt maalt võõra karja osa ja ei anna tagasi peremehe esimesel nõud- misel, see karistatakse...“

Kõik eelmine kutsub välja iseenesest veel kolmanda küsimuse, mis on seo- tud meie poolt vaadeldava üleastumisega. mis tuleb mõista vägivaldada all ja millega erineb omavoli vägivaldast?

Prof. Nekljudov ütleb, et vägivaldada üle- astumine seisab mitmesugustes tegudes isiku kallal, mis panevad teda kas kannatama seda, mida ta ei soovi, või jälle te- gema seda, mida ta ei taha. Seepärast nimetaksegi õigusteanduses vägivaldada tih- tipeale „sundimiseks“. Sundida aga isikut mingisugusele tegevusele või tegevusetu- sele võib kahel viisil: kas tarvitades vä- givaldada otsekohe isiku enese kallal või jälle, mitte rikkudes isiku kehalist puurtu- matust, võttes ära isikult võimaluse tali- tada oma äranägemisel. Esimese liigi te- gevus on vägivald selle sõna täies mõt- tes, teise liigi tegevus aga sundimine.

Kõik ülesloetud omavoliga ühenduses olevad teod annavad Nekljudovile aluse järgmiselt määrata omavoli: „Omavoli on vägivaldne tegu isiku kallal, mis on sihi- tud oma õiguse jaluleseadmiseks omavo- liliste abinõudega“. Sellest järgneb, et seal, kus ei ole vägivaldada, ei või olla ka omavoli; kus on omavoliline tegevus ai- nult asja kallal, seal võib olla ainult üle- astumine omanduse vastu; kus vägivald ei ole sihitud oma õiguste jaluleseadmi- seks, seal samuti ei või olla omavoli.

Samale vaatekohale omavoli tarvita- mises asus ka senat, loobudes endistest otsustustest. Senati otsustes 69. a. nr. 321, 71 a. nr. 333, 72 a. nr. 445 on viidud läbi juba see mõte, et omavolitarvitamise all tuleb mõista niisugust omavolilist ja seadusvastast tegu tegeliku või ettekuju- tatava õiguse jaluleseadmiseks, millele järgneb füüsiline või kõlbline vägivald teise isiku vastu, või kui ei järgne otse- kohene vägivald, siis avaldub tegevus niisugustes tegudes, mis saadetakse korda isiku juuresolekul, kelle õigusi rikutakse,

või isikute juuresolekul, kellele usaldati õiguste kaitsmine omanikkude poolt, ja mis selgesti vastolus isikute poolt avaldatud tahtmisele.

See definitsioon annab üleastumisele järgmise koosseisu: I. Tegu peab olema: 1) omavoliline, s. o. ette võetud isiku nõusolekuta, kelle huvisid rikutakse, ja korda saadetama omavoliliste abinõudega, s. o. pööramata vastavate võimude poole sel juhul, kui süüalune oli kohustatud ja tal oli võimalik oma õiguse jaluleseadmiseks pöörduda vastava võimu poole, ja 2) seadusvastane, s. o. ei ole kokkukõlas õiguse jaluleseadmiseks ja kaitsmiseks seaduses ettenähtud korraga.

II. Omavoli peab sisaldama püüdumise teostada oma tegelikku või ettekujutatavat õigust. Sellest nõudmisest järgneb, et omavoliks on tingimata tarvilik, et omavolitarvitajal oleks tegelik õigus (näit. omandusõigus või juba kohtu poolt tunnustatud õigus) või et ta vähemalt arvab, et tal on õigus (näit. omavolitarvitamine varanduse kallal, mis vaieluse all). Vastasel korral muutub omavoli juba röövimiseks, vägivaldaks jne.

III. Omavoli objektiks peab olema isik või teise isiku õigused ja varandused.

IV. Väline tegevus omavolil peab sisaldama füüsilise või vähemalt kõlblise vägivalda, mille all tuleb mõista kahjusaaaja tahte vastu vastukäivat tegevust (71/1113).

V. Omavoli võib saata korda ainult kahjusaaaja isiku juuresolekul või isikute juuresolekul, kellele usaldatud varanduse valitsemine ja kaitsmine.

Katsume vastata neile põhimõttelistele otsustele ja samal ajal Nekljudovi arvamisele.

Mulle näib, et kõige enam eksivad nad viimasega, s. o. et omavoli peab toimetatama tingimata kahjusaaaja või tema asemiku juuresolekul. See seisukoht on loogiline järeldus teisest põhjapanevast seisukohast, nimelt sellest, et omavoli ei ole mõeldav füüsilise ja kõlblise vägivaldala isiku kallal, sest on arusaadav, et vägivaldast isegi kõlblise rõhumise näol isikule ei või juttu olla isiku puudumisel. Kui järeldus on see muidugi loogiline, kuid kas ei ole see samal ajal ka reductio ad absurdum! Toome näite: majaperemees, selle asemel, et tõsta välja üürniku kohtukorras, pani kinni tema korteri ukse. Arvan, et ükski kohtunik ei keeldu tunnustamast sel juhul omavoli, rippumata

sellest, kas löödi ukseid kinni korteri üürniku juuresolekul või äraolekul, kuna ülaltähendatud omavoli põhielementide V. punkti järele peab jääma karistamata majaperemehe teguviis, kui see saadeti korda kahjusaaaja äraolekul. Niisuguseid näiteid võiks tuua palju ja kõik need ei või meid viia veendumusele, et kahjusaaaja või tema asemiku juuresolek on tarvilik omavoli osa.

Kui see on nii, mis siis sellest järgneb? Nähtavasti see, et ei ole tehtud õige järeldus kahjusaaaja juuresoleku tarvilikkusest või et alus, mille põhjal tehtud järeldus, on iseenesest vale. Järeldus ei ole nähtavasti õige, sest nagu nägime, võib vägivalda tarvitada ka isiku äraolekul, on tarvis ainult, et see vägivald ei oleks füüsilise, vaid kõlblise, et ta sunniks tegema seda, mida isik ei soovi teha. Kuid siis võtab vägivalda mõiste nii laia ulatuse, et kaotab igasuguse reaalse sisu. Omavoliline on tegevus siis, kui toimetati kahjusaaaja tahtmise vastu. Nähtavasti ei või aga ette määrata niisuguse tahte äratundmise viise: mõnikord isegi kahjusaaaja juuresolekul ei ole võimalik tunda tema tahtet, teinekord aga tema äraolekul võib olla tema tahe väga selgesti väljendatud. Sellele vastavalt omab omavoli olemasolu või puudumise üle otsustamine juba puhtteoreetilise iseloomu.

Milleni viib meid lõpuresultaadis niisugune mõtete käik. Nähtavasti selleni, millest algas senat, alguses tunnustades, et omavoli, s. o. omavoliline tegevus, mis võetud ette isegi asja kallal vastase tahtmise vastu, iseenesest on juba vägivalda koostus selle sõna laiemas mõttes. Siis aga, kui vägivald omavolitarvitusel muutub kõlblisest füüsiliseks, siis, nagu ülal tähendatud, ei ole meil enam ideaalne koostus, vaid lihtne: vägivalda ja omavoli koostus. (Ideaalseks koostuseks nimetatakse see juhul, kui ühe ja sama teoga sünnitatakse kaks või mitu üleastumist. Õe vägistamine, näiteks, on ideaalne koostus vägistamisest ja veresegamisest.)

Nii siis, meie arvamise järele, on hoidunud alal professor Nekljudovi poolt viies punktis toodud omavoli põhiosadest maksvuse ainult esimene: „Isikute tegu peab olema omavoliline ja seadusvastane“. Niisugune omavoli hindamine ei laienda sugugi tema mõistet, kuid ta kõrvaldab mõistest selle puuduse; mis kutsus välja hulga raskusi, mis üleujutasid kassatsiooni praktika ja sellega veel keerulisemaks tegid kohtu tegevuse.

Vahiallavõtmise momendist ja selle tähtsusest.

„E. Politseilehe“ nr. 11. s. a. püüab hra H. K. kindlaks määrata, missugusest silmapilgust tuleb lugeda kinnipeetavat vahiallavõetuks, ja leiab, et juriidiliselt tuleb lugeda selleks aega, mil selle üle seati vastav määrus kokku ja kuulutati vahialusele. Teist momenti ei olevat nähtud ette meil maksvates seadustes. Kuni selle momendini võidi kinnipeetavate vastu sõjariista tarvitada ainult pol.-asut. kujund. määruse § 67 p. 4 ettenähtud juhtumistel. Need väited vajavad täiendust ja selgitust, olgugi et nad põhjenevad seadusele; sarnasel kujul, nagu nad ette toodud, ütlevad nad tegelikule politseiametnikule liig vähe.

Vormaalselt vahiallavõtmisel seaduse tähele toetada ei ole üksi otstarbekohane, see eemaldab ka tekkida võivaid sekeldusi. N. s. § 348 karistab süüdlasest ka sel korral, kui vahiallavõtmine sündis küll tarvilistel asjaoludel, kuid nendeks juhtumisteks ettenähtud määruste täitmiseta. Võiks nüüd järjekindlalt arvata, et määruste täitmiseks tuleb lugeda muuseas vahiallavõtmise määruse kokkuseadmine ja vahialusele kuulutamine. Kuid politseiasut. kujund. määruse §§ 64 ja 65 ei kõnele midagi määruste kirjutamisest, küll on seal kõne aga sellest, et iga kinnipidamise juhtumise kohta seab politsei protokoll kokku, milles peab täpselt tähendatud olema kinnipidamise koht, päev, tund ja asjaolud, mis tingisid sarnase abinõu tarvitamisele võtmist. § 65 nõuab, et isikud, kes politsei poolt vahialla võetud kohtuvõimude kirjaliku otsuseta, peab kas viibimata vabastatama või 24 tunni jooksul saadetama rahukohtuniku või kohtu-uurija juure, kellele asi allub. Määrus kõneleb veel, et politsei võib peale kriminaalkohtupidamise seaduses ettenähtud juhtumiste vahialla võtta vaimuhaigeid ja muid isikuid, kelle vabaduses viibimine otsekohe hädaohtlik kas neile endile või ümbruskonnale. Kriminaalkohtupidamise seadusest otsides neid juhtumisi, kus politsei tegevus on tarvilik asja eeluurimisel, ei leia meie seda, et vahiallavõtmistel politsei peaks määrusi kirjutama vahiallavõtmise üle ja et vahiallavõtmine saab kõigiti täie jõuliseks üksi siis, kui vahiallavõtmise määrus on valmis kirjutatud ja kuulutatud. Kr. kp. s. §§ 250—261, kus väga täpselt politsei kohused fikseeritud, kõnelevad politsei tegevusest, kui kohtu-

urija tegevuse eeltegevusest, mille järele kahtlusalune kuulub kinnipidamisele, kuid see võib sündida määruste kirjutamiseta. Nii on politseil küll kinnipidamise õigus, kuid määruse kirjutamise kohust ei näe seadus ette. Kr. kp. s. § 431 kohustab küll vahiallavõtmise määrust süüalusele ette panema tema arasaatmisel või selle eel enne öö-päeva möödumist süüaluse kinnipidamise momendist arvates, kuid see § on määratud otsekohe kohtu-uurijatele, mis selgub eelkäivast §.

Nii ei ütle meile kr. kp. s. § 431 vahiallavõtmise kohta midagi. Samuti jätab meid vastuseta määrusekirjutamise suhtes politseiasutuste kujundamise määrus. Mis puutub joodikute vahiallavõtmisse („R. T.“ nr. 147/148 — 1920. a. sead. nr. 309), siis on tähendatud seaduses küll otsekohe öeldud et politsei kirjutab vahiallavõtmiste kohta määruse ja saadab selle ühes protokolliga rahukohtuniku, kuid see määruste kirjutamise kohus politseile on antud eriseadusega erisüütegude kohta, kus vahiallavõtmine sünnib ainult seks, et eraldada joodikuid avalikkuse silma alt.

Nii jääb seadus küsimusele, mis momendist tuleb isikut pidada vahiallavõetuks, vastuse võlgu. Kuid selle momendi kindlakstegemine on siiski tähtis.

Muuseas on politsei praktikas tulnud ette küllalt juhtumisi, kus politseiametnikud on kutsunud mitmesuguste perekondliste ja omavaheliste korteritülide lahendamisele. Et neid kuidagi lõpetada ja asjaosalistele võimalust anda rahustuda üksteisest eemalviibimise läbi, on kutsutud mõnikord tülitsejaid pooli jaoskonda, kus nendega juttu aetud kedagi vahialla võtmata. Teist tülide rahustamist viisi sarnastel juhtumistel ei oska endale kujutada ja kui sarnaselt on talitatud, siis on see sündinud inimesarmastuse põhimõtetel. Mis oli aga selle tagajärg? Mis muud kui kaebused, et selle ja selle isiku jaoskonda kutsumisega on võetud tema isiklik vabadus. Ja kui asi läheb prokuratuuri, siis on võimatu ja vahest isegi naiiv seal ette tuua seletust, nagu oleks isikute jaoskonda toimetamisel talitatud ülemalettetoodud motiividel. Kõrgem seadusesilm on valmis vaatama sellele puhtvormiliselt, ja sellelt seisukohalt oleks otstarbekohane olnud tülitsejaid oma korteri edasi kaklema jätta.

Kas on vahiallavõtmise tegelikul ja määruse kirjutamise momendil iseäraline tähtsus? Tingimata on, sest nende vahel võib olla vaheaeg, mis võib venida ööpäeva pikkuseks. Ja 24 tunni kaotamine on juba tükike aega, mille seaduspärasuse kohta võib tekkida hiljem vaieldust.

Vaevalt küll hakkab pidama vahiallavõetu seda momenti mõõduandvaks, kui ta tõstab vahiallavõtmise mitteseaduspärasuse kohta kaebuse, mil talle vahiallavõtmise määrus kuulutati. Küll on aga põhjust arvata, et siin tuleb ikkagi ainult tegelik vahiallavõtmise moment kaalumisele. Pealegi on põhjust arvata, et politseist kõrgemalseisev süüdistusvõim ühineb selle väitega. Olgugi et vahest tegeliku vahiallavõtmise ja määruse kirjutamise ning kuulutamise vaheaega võib lugeda mitte üksi tundidega, vaid ka minutitega, tuleb vahiallavõtmise momendiks lugeda ikkagi silmapilk, mil see tegelikult sündis.

Nagu tegelik elu näitab, ei ole karta sekkuda nende vahiallustega kelle kohta kohtulik määrus ehk vahiallavõtmise käsk olemas. Kõik vaieldavad asjad tekiivad üksi nende juhtumiste kohta, kus süüalune küll tabati, kuid ei toimetatud veel kohtuvõimude kätte. Sel ajal ei ole iga kord kaebaluse süü täitsa selge, see on alles selgitamise iärgus ja see asiaolu liivustab ka tihti süüalust, meelitab ja kutsuub ta põgenemisele jne.

Seadus määrab õieti: politseiline eelnurimisse muutuv toiming peab ööpäeva jooksul nii kaugemale jõudma, et selle mõõdumisel süüaluse ühes kõige materialiga võiks kohtule edasi anda. Mis tehtud, see on tehtud mis tegemata jääb kohtuvõimude teha. Seenärast ööpäeva jooksul ettevõetud vahiallavõtmise, kui see sündis hädaabinõuna, on seaduse poolt vabandatav ja lubatav, miloi tingimusel aga ei ole tähtis siin määruse kirjutamise moment, mida seadus politseile ei tee kohuseks peale mõningate eelpoolnimetatud erijuhtumiste. Et see vaade õige, seda tõendab otse politseiasut. kuniund määruse § 64, kus isikute kinnipidamisel nõu-

takse protokollu kokkuseadmist, kus täpselt oleks tähendatud kinnipidamise koht, näev ja tund. Ka siin ei nõuta määruse kirjutamist ega kinnipeetavale kuulutamist, tähtsaks peetakse üksi kinnipidamise silmapilku. Kui politsei poolt isikute kinnipidamisel siiski sünnib määruste kirjutamisi ja kuulutamisi, siis on need tingitud politsei ja kohtuvõimude vahelise asiaaiamise tehnikast seaduse täienduseks ja kohtupidamise edukuse kasuks.

Võiks juhtida tähelepanu veel kr. kp. s. § 257., mille järele harilikult politsei teutseb, kui ta on kohustatud isikuid vahiallavõtmise ja kohtuvõimudele edasi saatma. Sest kui on politseil kinnipidamise õigus, siis peab tal ka õigus olema vangistatavate kohta määrusi kirjutada ja neid süüalustele enne vangihoonesse saatmist kuulutada, kuna vangistamine määruste kirjutamiseta on vormaluste täitmata iätmine. Siin peab aga ütleva, et seadus ei tee politseile määruse kirjutamist kohuseks, ta ei keela seda, kuid ei käsi. Nii seletab vene senati kass. dep. (1884. a. nr. 22), et „politseiametnikud kes oma kohustele vastavalt, saades kannataiatelt või pealtnägijatel esimesi teateid kordasaadetud kuriteost, sattudes süüaluse peale viimase otsekohesel kuriteo toimimisel, peavad hoolitsema selle eest, et kuritöö toimepanija kõrvalhooldmise vastu abinõud võetakse tarvitusele ja selleks on vaja, olgugi aiutiselt, et süüalune protokollu kokkuseadmisel tema isiku ja elukoha kindlakstegemiseks, kui need teadmata, saaks kinni peetud.“

Ka siin ei ole määruste kirjutamisest midagi kõneldud, seda ei tee seadus sundslikuks, ei anna määruse kirjutamise momendile mingisugust tähtsust ega seo seda momenti vahiallavõtmise momendiga. Nii võib politsei kui ka huvitatu pool vahiallavõtmise momendiks küll kõige vähem määruse kirjutamise ja kuulutamise momenti lugeda. Määruse kirjutamisel ja selle kuulutamisel süüalusele on hoopis teine tähendus ja tema sisuline külg seisab mujal. M. M.

Oisetest liikumismärkidest.

Liikumine linnatänavatel ja maanteedel suureneb igalpool alatas: see on seletatav kõigepealt autode ja teiste sar-

naste mehaaniliste liikumisabinõude arvu vahetpidamatu kasvamisega, mis tingitud väga tähtsal määral meie aja nõudest

kiiresti liikuda ühest kohast teise ning tähendatud sõiduriistade hindade alanemisest viimaste aastate jooksul. Seetõttu on liikumise reguleerimine saanud tähtsaimaks päevaküsimuseks nii mitmelegi omavalitsusele ning politseiasutusele. Mõnele suurlinnale muutub liikumise reguleerimise küsimus isegi eluküsimuseks. New-Yorgis, näiteks, ei arvata edaspidi enam teisiti läbi saada võivat kui uute tänavate ehitamisega, mis osalt maa all ja osalt mitme sülla kõrgusel üle maapinna. Sarnasel moel saadud „kolmandal korral“ liiguksid jõuvankrid, kuna „teine kord“, s. o. praegune tänav, jääks jalkäijate tarvitada, „esimesel korral“ aga sõidaksid autobussid, trammid jne.

Kuna tänavliikumise reguleerimine päeval on enam-vähem hästi organiseeritud kõikides kohtades, kus selle järele tarvidus, on pööratud öisele liikumisele senini veel võrdlemisi vähe tähelepanu. Ometi aga on öine liikumine tähtis eriti veel seepärast, et tal on teine iseloom kui liikumisel päeval. Öise liikumise reguleerimise küsimuse harutamisel peab kõigepealt silmas pidama maanteid ning linnades — tänavnurki; kõige tähtsamat osa aga etendavad öise liikumise juures nii linnades kui ka maal kahtlemata raudtee ülesõidukohad. Viimased on kas sootu valgustamata, mistõttu siis ka juhtuvad sagedad õnnetused, ehk on valgustatud võrdlemisi puudulikult, nii et kaugema maa peale pole näha mingit hoiatavat tuld.

Mõnes linnas katsutakse neid tänavnurki, kus käänak väga järsk, samuti ka raudtee ülesõidukohti, alaliselt valgustada elektrilampide abil. Sellel on aga see halb külg, et sellega ühenduses olevad kulud on õige suured: nii valgustamise sisseseade kui ka valgustamine ise maksab palju raha. Hiljuti tegi saksa insener Georg Merkel Mannheimist leiduse, mis vähemalt viimast liiki kulude arvel lubab teha suurt kokkuhoidu ja mis vähendab sisseseadmise kulusid. Leidus seisab erilises plinktuleplates.

Insener Merkeli leidusega tehti katseid mitmes politseivalitsuses, eriliselt Mannheimis ja Ludwigshafenis Reini ääres. Katsete tulemuseks oli plinktuleplatete sisseseadmine Weinheimis Bergstrassel. Plinktuletahvlid ei eraldu päeval põrmugi teistest liikumisreguleerimiseks määra-

tud tahvlitest ja märkidest. Öösel kaovad nemad samuti jäljetult pimedusse nagu kõik teised sellesarnased märgid, mis pandud plekk-, puu- jne. tahvlitele. Vahe seisab aga selles, et plinktuletahvlid muutuvad nähtavaks ja hästi loetavaks umbes 1500 ja rohkem meetri kaugusel nii pea kui tahvlile langeb mõni valguskiir (näiteks, auto-, mootorratta- jne. lambi tuli). Tahvel on nii kaua loetav, kui teda valgustab tuli, s. o. seni kaua kui vastav sõiduriist on möödas. Tähtis on veel see asjaolu, et tarvitada võib tahvlite jaoks kõiki värve, kusjuures liikumismärgi väline kuju (kolmnurk, ring, nelinurk jne.) mõistagi on tähtsusetu. Liikumismärgid asetatakse tänavnurkadele ja raudtee ülesõidukohtadele sel viisil, et iga läheneva sõiduriista tuli peab langema tahvlile. Peab ütleva, et leiduse headus seisab peale muu veel selles, et liikumismärk sunnib enda peale tähelepanu pöörama ka niisuguste sõitjate poolt, kes etevaatomatult ja hooletult maanteid ja tänavaid mööda kihutavad, sest äkiliselt ilmuv märk hoiatab ootamatult sõiduki juhti. Seejuures ei pimesta märk sõitjat ja tema ilmub õigel ajal, nii et auto- jne. juhil jääb küllalt aega sõidukiirust vähendada.

Arvatakse, et uued plinktuletahvlid kõlbavad hästi ka raudteedele, samuti, võib olla, ka lennukite maandumisplatsidele, kuid praktilisi katseid sel alal pole veel tehtud. Linnades kavatakse plinktahvlid üles panna ka kohtadele, kus tänavparandustööd käsil ja kus liikumine seetõttu ajutiselt keelatud. Senini tarviti igalpool petrooleumilampe, kuid teatavasti ei näe neid hästi ja just paranduskohad tänavatel on linnades seepärast alaliseks hädahulks autodele ja mootorratastele. Kõige tähelepanelikumal juhul võib kiirema sõitmise juures juhtuda, et väike ja tumedasti põlev petrooleumilamp õigel ajal ei paista silma ja selle järelõnnetus võib olla autoõnnetus.

Saksamaal kavatakse plinktahvleid linnades üles seada ka harilikudel liikumiskohtadel, kus on vaja juhi tähelepanu ühele või teisele asjale pöörata (kiire sõidu keeld, üldine sõidu keeld jne.). Igatähtselt on senised katsed näidanud, et uued tahvlid on praktilised ja et neid võib head tagajärgedega kasutada.

Puudusi maksude sissenõudmise alal.

On teada, et igasuguste maksude tasumine tänapäev sünnib palju korratumalt kui endistel aegadel. Nii kulub meie poliitsetel umbes pool aega maksude sissenõudmisele, kuna vene ajal maksude sissenõudmine politseile võrdlemisi vähe tööd andis.

See nähtus on tingitud mitmest asjaolust. Esiteks peab märkima seda, et inimesed viimaste sõdade ja erakorraliste aegade mõjul on üldiselt teataval määral demoraliseeritud ja kohusetunne on langenud, missugune asjaolu maksude mittekorralliku õiendamise tähtsamaid põhjusi on. Sellele mõjub kaasa ka maksude rohkus. Endistel aegadel ei olnud nii palju maksuliike kui nüüd. Toon siin ainult mõned tähtsamad: isikumaks, tulumaks, kinnisvaramaks, ärimaks, puhtakasmaks, kaitseliidumaks tulumaksu alusel, kaitseliidumaks ärimaksu alusel, kaitseliidumaks kinnisvaramaksu alusel jne. Ei saa jätta tähendamata, et maksud on võrdlemisi suured, nii et maksukohuslane tihti ei saa nõutavat maksu maksulehe kättesaamisel tasuda, vaid peab aegsasti selleks raha koguma. Seepärast peaks tal iga maksu suurus ja tähtpäev aegsasti teada olema. Kahjuks peab aga tähendama, et maksulehtede kättetoimetamine meil nii mõndagi jätab soovida. Näiteks vallavalitsused teatavad mõnikord maksukohuslastele maksu määramisest liig vähe aega enne maksutähtpäeva kättetoimetamist. Isegi niisugused juhtumised leiavad aset, et maksustatule on teateleht kättetoimetamata jäänud ja ta saab määratud maksust alles selle sissenõudmise korral teada. Muuseas tahtsin tähendada, et isegi otsekoheste maksude peavalitsus mõnikord jääb hiljaks. Mõõdunud aasta katlamaksu lehed, näiteks, saadeti välja alles detsembrikuu algul kohalikele politseikomissaridele, kes nad omale alluvatele konstaablitele täitmi-

seks edasi andsid. Viimased said umbes detsembri keskel maksuteadaanded kätte ja võisid väljaandmisele asuda, kuna viimased teadaanded kuu lõpul kätte toimetada suudeti. Juhtus aga, et katlaomanik omast alalisest elukohast lahkunud oli, siis tuli mõni teateleht isegi jaanuarikuu algul kätte anda, tähendab peale maksutähtpäeva möödumist, kuna katlamaksu viimane tähtaeg oli 31. detsembril.

On arusaadav, et niisugune maksuteatelehtede väljasaatmine mõjub halvasti: suurem jagu maksusid jääb tähtajaks tasumata ja neid tuleb sünniviisil nõuda sisse. Mida vähem aega on maksjal maksu õiendamiseks, seda rohkem nõudelehti tuleb maksumäär ajal asutusel politseile saata, mis tekitab tööd nii nõudelehe saatjale kui maksu sissenõudjale asutusele.

Seepärast oleks soovitav, et vastavad asutused, kelle kompetentsi kuulub maksude määramine, igast maksumääramisest maksukohuslasi aegsasti informeeriks. Minu arvates oleks otstarbekohane igasugused maksuteatelehed 1—2 kuud enne maksutähtpäeva maksjale anda kätte. Siis oleks maksukohuslasele võimalus maksu õiendamiseks aegsasti raha muretseda ja maksu tähtajaks tasuda. Samuti peaks leitama teid, kuidas oleks võimalik praeguseid maksuliike vähendada, ehk, kui see võimalik, maksutähtpäevi ühtlustada, nii et ühe maksulehega saaks teada anda mitu maksu korraga, mis hõlbustaks maksulehtede väljakirjutamist ja -saatmist kui ka maksude sissenõudmist. Ka tuleks võtta arvesse maksukohuslaste maksutasumise võimalusi ning maksutähtpäevi kooskõlastada ajaga, millal maksualustel paremad sissetuleku võimalused. Eriti maal on see tähtis, sest maainimeste — põllumeeste — sissetulek ei ole alaline (ühtlane), vaid hooaegne. Sügisel ja talvel on põllumehele parimaid võimalusi makse õiendada. N. N.

Tsekivõltsijatest.

(Järg.)

Mõned kuritegijad opereerivad katmata tsekkidega veel sel viisil, et lasevad endale avada pangas jooksva arve vale

nime all, andes üles ühtlasi ka väljamõeldud aadressi. See on võimalik, sest peaaegu kõikides riikides maksab kord, et isiku-

tunnistuste võtmine pole sunduslik, mistõttu pangad ka loomulikult ei nõua passi või isikutunnistuse ettepanemist jooksva arve avamisel. Tsekkidele kirjutatakse mõistagi vale nimi alla. On arusaadav, et niisugune petmisviis tundub raskendab politsei tööd, sest kuritegija otsimisel pole politseil muid andmeid kui tsekk ise, kuritegija allkiri ja heal juhtumisel enam või vähem täpne kelmi isikukirjeldus.

Kui nüüd veel astuda samm edasi ja oletada, et kuritegija lasi endale avada konto väljamõeldud nime all ainult selleks, et saada pangatsekke, ja kirjutab tsekkidele alla mõne võõra nime all, siis näeme, kui raskeks võib kujuneda politsei võitlus tsekkivõltsijate vastu. Sarnast tsekki mingi pank ei lunasta välja, olgugi, et vastaval jooksva arvel leidub raha, sest kontoomaniku ja tsekiandja allkirjad ei lähe ühte, nimed ei lähe ühte. Tsekk on kirjutatud valesti välja, tegemist on pettusega. Teiste sõnadega: niisugustel juhtumistel on tegemist juba puudustega, mis ühenduses tseki enesega. Peab tunnustama, et just sarnased pettused on väga sagedased: võltsitakse tuntud eraisikute allkirju, kuid samuti ka pankade, äride jne. vastavate juhtivate ametnikkude allkirju ja pitsateid. Tähtsamate kuritegijate hulka, kes kirjeldatud kombel tegutsesid, kuuluvad Dr. Vetteri andmete järgi sakslane G. Bubenzer, sakslane või juut Alfred Kleinert Varssavist jne. Kuulsamaid kuritegijaid on kahtlemata rumeenlane J. Davidescu, kes tegutses üle aasta mitmes Euroopa riigis ja keda lõpuks Viini politsei võttis kinni.

Peale Davidescu areteerimise asus Viini politsei selle kelmi elukäigu uurimisele ja tema paturegistri kokkuseadmisele. See nõudis kirjavahetust 20 suurema Euroopa politseiüksusega ja kahtlane on, kas praegugi on teada kõik Davidescu poolt toimetatud pettused. Jean Davidescu algas oma kuritegija karjääri 1923. a. Olles ühe suurema laevaäri ametnikuks Rumeenias, varastas kelm 46 000 leid temale usaldatud ärikassast ning põgenes. Selle süüteo eest mõisteti mees tagaselt otsusega viieks aastaks vangi. Davidescu tegi ülelöödud rahaga esmalt väikese löbureisi ning sõitis Mühlhauseni, sealt Pariisi, Genfi, Berni ja Lausanne'i. See selgus hiljem mehe passi läbivaatamisel. Lausanne'i konverentsi ajal viibis mees parajasti seal, kuid tal lõppes nähtavasti raha. Et endale muretseda uusi reisivõimalusi, astus kelm ühendusse Shveit-

si kaupmeestega, kasutades konverentsi, kus viibisid palju välismaalasi. Davidescu oskas kaht ärimeest uskuma panna, et ta ajab äri Rumeenia valitsuse ülesandel; selleks näitas ta kaupmeestele muuseas Rumeenia saatkonna kirju Shveitsis. Arvatavasti oli kelm varastanud parajal silmapilgul Berni saatkonnast trükitud plakatid, et neid parajal momendil kasutada. Tõesti läks kelmil korda saada ärimeestelt avansina 2600 shveitsi franki vilja eest, mis saadetud Rumeeniast välja. Peale raha saamise ruttas kuritegija Nizzasse ja Monte Carlosse, et seal õnne katsuda. Kelm asus parimasse võõrastemajja, esitelles Rumeenia kaubandusatasheena Pariisis ja elas väga uhkelt. Muidugi lõppes Lausanne'is saadud raha peagi ja tuli otsida uusi sissetulekuallikaid. Esialgu läks Davidescul korda saada raha samal teel nagu Shveitsis. Septembrikuus lahkus kelm Nizzast, tema vastu tõstsid nõudmisi ainult kaks ärimeest, üks 6000 ja teine 7000 pr. frangi suuruses. Teised kahjukannatajad ei teatanud asjast politseile, arvatavasti seetõttu, et ei tahtnud tuua avalikkuse ette oma sissekukkumist ja rikkuda äriilmas nime. Nizza kohus andis kelmi kohta areteerimiskäsu ja mõistis ta tagaselt otsusega kaheks aastaks vangi. Hiljem selgus, et Davidescu kasutas ühe kelneri-rumeenlase tutvust, et viimaselt varastada passi ja seda tarvitada põgenemisel Nizzast. Davidescu sõitis Pariisi ja sellest ajast neale algavad mehe pettused tsekkidega. Ta lasi endale avada jooksva arve Credit Lyonnais pangas ja pani toime pettusi katmatute tsekkidega: Le Havre linnas septembrikuus, St. Moritzis oktoobrikuus 1923. a. Järgmine operatsioon toimetati Itaalia pinnal. Davidescu lasi endale avada konto Credito Italiano pangas Triestis, seekord juba vale nime all, nimetades ennast Athanase Vallianoks, kusjuures mees näitas ette varastatud reisipassi, millele ta oli kleebinud oma näopildi. Kelmile anti tsekkiraamat kümne tsekiga. Varsti võttis mees üle poole sissemakstud rahast pangast jälle välja. Üleläänud tsekid kasutati pettusteks. Kelm võltsis mitme suurpanga ametniku allkirju (Credito Italiano, Sede di Bologna, Sede di Sizzilia jne.), märkis ka osalt tsekkidele olemasolematute asutuste ametnikkude väljamõeldud allkirju, vahetas tsekkidele valenitsatid ja tegi head äri. Esimese tseki müüis kuritegija Belgradis asuvale pangale 21 780 dinari eest, järgmise ühe Dresdeni pan-

gale, kes kahju sai 3000 liiri suuruses. Saadud rahaga sõitis Davidescu Põhja-Euroopa riikidesse: aurikuga reisis mees Amsterdamist Kopenhaageni ja sai tuttavaks mitme taanlasega; viimastele esitles kelmi end jällegi Rumeenia kaubandusatasheena, lootes kuidagi äri teha enda kasuks võõraste arvel. Jõudes Kopenhaageni, katsus mees ühe tseki müüa, kuid see ei läinud tal korda, vaatamata sellele, et ta ütles end olevat kaubandusatasheeks. Pettur oli sunnitud vana vaaluatagavarasid tarvitama, et edasi teutseda. Järgmine katse tehti Aarhusis, kuid ka see ebaõnnestus. Ühelt Rumeenia konsulaadi ametnikult pettis kelmi viimases linnas siiski välja 300 krooni ettekäändel, et tal olevat raha otsa lõppenud ja pangad ei võtvat tema korrasolevaid tsekke vastu. Nähtavasti kätemaksmaks taanlastele vähese vastutulelikkuse eest jättis kelmi arve võlgu „Royal“ võõrastemajas ja sõitis Rotterdami, kus tal korda läks ühele pangale müüa valetseki 10.000 liiri kõrguses. Sealt kadus mees Berliini ja müüs jällegi ühe tseki 1700 saksa marga eest. Nüüd jätkus kelmil jälle raha, vähemalt esialgu ja ta sõitis kellegi naisterahvaga lõuna poole — Itaaliasse. Nagu passist näha, peatus ta mitmes linnas ja elas teiste arvel kaks kuud muretu elu. Kuid jällegi lõppes raha ning tema tsekke ei tahtnud võtta vastu, nii et ta oli sunnitud ühele Neapeli võõrastemajale, kus ta elas pikemat aega ja kellele ta võlgnes suurema summa, oma asju pantima. Neapelist pöördus pettur tagasi põhja poole. Selle ajani tegutses Davidescu Valliano nime all; jõudes pärast Itaalia reisi Innsbrucki, elas mees oma õige nime, kuid vale ametnimetuse all: J. Davidescu, Rumeenia saatkonna atashee. Tsekke müüa ei läinud aga ka seal korda, mistõttu kelmi põgenes Viini, jättes maksmata võrdlemisi suure võõrastemaja arve. Viinis müüs kelmi siiski veel ühe tseki 24 miljoni Austria krooni eest. Innsbrucki politsei hakkas kelmi taga otsima peale kadumist võõrastemajast, sest oli selge, et saatkonna atashee niimoodi ei talita s. o. et tegemist on nähtavasti rahvusvahelise kuritegijaga. Pöörduti Viini politsei poole, ning viimasel läks õnneks kardetavat kelmi areteerida Badenis Viini läheduses. Mehe juurest leiti vahiallavõtmisel siiski veel 6 miljonit Austria krooni, 2000 tšehhi krooni, 10.000 saksa marka; neale selle vale pass ja viimane tsekk kurikuulsast tsekiraamatust. Davidescu

tunnistas esialgu oma süüteod üles, kuid võttis ülestunnistamise hiljem tagasi. See tõttu tekkis vajadus astuda ühendusse paljude politseiasutustega ning lõpuks läks korda saada enam-vähem ülevaatliku pildi kelmi tegevusest. Mees mõisteti 2½ aastaks vangiroodu; pärast karistuse kandmist antakse tema välja Rumeenia võimudele. Selle petturi tegevus näitab, kui hädaohtlik ja kardetav on sarnaste rahvusvaheliste kelmidete töö ja kui palju kahju võivad sünnitada niisugused „internatsionaalid“.

Umbes samal viisil tegutsevad ka isikud, kes katsuvad kasutada varastatud tsekke. Asi seisab nimelt selles, et taskuvaraste, raudteevaraste, samuti postiametnikkude kätte, kes kuriteo toimepanemise eesmärgil avavad võõraid kirju, satuvad tihti ootamatult tsekiraamatud ehk tsekid. Viimased pole täidetud, tihti polegi teada, kes on konto omanik (ainult taskuvargustel varga kätte langevad ka kahjukannataja dokumendid). Sarnaseid tsekke müüvad kuritegijad suurlinnades erilistele kelmidetele, kelle eriala on just opereerimine võõra tsekkidega. Tsekk kasutatakse sel viisil, et allkirjaks pannakse mingi väljamõeldud eraisiku allkiri või isegi mõne panga pitsat ja vastavad allkirjad. Sarnasel juhtumisel on muidugi tegemist juba vargusega, varastatud kraami ostmisega ja pettusega.

Täieliku tsektivõltsimisega on meil tegemist, kui õigele tsekile võltsitakse õige kontoomaniku allkiri (ehk allkirjad, kui iooksev arve on avatud ärile või mitmele isikule korraga). Sarnaseid võltsimisi pannakse kõige rohkem toime äriteenijate poolt: ametnik varastab äriomaniku tsekiraamatust ühe tseki, võltsib omaniku allkirja ning võtab pangast raha välja. Siia kuuluvad ka kõik need juhtumised, kus suurärise ametnikud (pangameetnikud), kelle käes on tsekiraamatud ja kes peavad pangakontod, võltsivad kontoomaniku või -omanikkude allkirju. Kõik sarnased võltsimised on mõistagi enam-vähem kohalise iseloomuga, kuid on ka juhtumisi olnud, kus niisugused pettused on omanud rahvusvahelise iseloomu ja tähtsuse.

Nagu varastatakse eraisikute tsekke, nii varastatakse tihti ka panga tsekke. Sarnased vargused sünnivad enamalt jaolt postiametnikkude läbi. Pangad saadavad tihti oma klientidele tsekiraamatuid või üksikuid tsekke ja need tsekid on, mis väga tähtis, täidetud nii, et var-

gal on üsna kerge tseki järgi raha saada. Kui tsekil on mõni asi märkimata jäetud ühel või teisel põhjusel (näiteks kuupäev), siis täidetakse vastav lahter kuritegijate poolt.

Varastatud pangatsekkide ärakasutamise on Itaalia tsekipetturite erialaks. Viimaste juhiks on suurpettur Giorgio Marchetti, kes tegutses 1925. a. Itaalias, Shveitsis, Viinis, Grazis, Budapestis, Bratislavas, Mannheimis jne. mitmesuguse nime all: Mario Sala, Roberto Angeloni, Giovanni Gilardini, Luigi Bonamini, Oskar Sinigaglia, Renato Georgetto, Angelo Sacchetto jne. jne. Tema müüs Banca di Roma ja Banca di Commerciale Italiano tsekkide, mis varguse teel saadud, sünnitas suurt kahju eraisikutele ja pankadele ja tegutses alati valepassidega, kusjuures ta iga uue operatsiooni toimepanemisel valis endale uue nime — ja uue passi, tihti muidugi rippuvalt nimest, mis tsekkide märgitud. Tsekkide ta ei parandanud, s. o. ei võltsinud pea kunagi, muutis või täitis ainult seda, mis tingimata tarvilik (kuupäev või tseki alusel raha saaja nimi).

Itaalia tsekipetturid, kelle hulka kuultb Marchetti, tegutsesid juba 1920. a. Seejuures töötati järgmiselt. Murdvarguse läbi Coen & Cie trükikojas Milanos saadi valmistatud originaaltsekkide, mis tähendatud trükikoda tegi pangale Banca Commerciale Italiano ja teistele pankadele. Loomulikult ei olnud tsekkid täidetud, s. o. puudus kuupäev, summa suurus, allkiri, saaja nimetus. Seejuures olid varaste kätte langenud tsekkid n. nim. assegni circolari, mida võib kasutada igalpool, ka välismaal. Mõned salgaliikmed ostsid kõnesolevast pangast Genuas õigeid tsirkulaartsekkide väiksemate summade peale. Seetõttu, ja selleks sarnane ostmine võetigi ette, said kuritegijad kätte õige pitsati ja õigeid allkirju. Otsekohe valmistati muidugi valepitsat, mida kasutati varastatud tsekkide laialilaotamise juures. Tsekkidele võltsitud allkirjadega anti siis käik. Mõistagi kirjutati tsekkid välja ainult suurte summade peale. Raha sissekasseerimine võltsitud tsekkide abil oli mõne salgaliikme eriuülesandeks. On iseenesest arusaadav, et tseki ettenäitaja pass ja tsekil olev nimi läksid alati ühte. Nende tsekkidega uputati Itaalia rahaasutused üle. Kui asi avalikuks tuli ja Itaalias enam ei saadud äri teha, katsuti õnne muus Euroopas. Lõpuks läks korda murdvargaid ja tsekkivõltsijaid areteerida; osa neist võeti vahialla Itaalias, teine osa

teistes Euroopa riikides. Üksikuid tabati isegi Stokholmis.

Väga tähtis ja kardetav on veel üks tsekkivõltsimiste eriliik, s. o. kord tsekkide kirjutatud summa suurendamine või ühe valuuta asemel teise, muidugi kõrgema väärtusliku kirjutamine. Sarnast võltsimist tarvitatakse eratsekkide juures, näiteks, teenijate või ametnikkude poolt, kellele ülesandeks tehtud tsekkiga tuua raha pangast, ehk kolmandate isikute poolt, kellele tsekk edasi antud sularaha asemel. Kuid peaaesjalikult kannatavad sarnaste võltsimiste all pangatsekkid, sest viimaseid antakse välja teise panga peale kas sise- või välismaal. Võltsimisi toimetatakse kas mehaaniliselt või keemiliselt teel, s. o. mõnel korral radeeritakse esialgne summa ja tarbekorral värvitakse paber uuesti, seda silutakse jne. ja mõnel korral hävitatakse algsumma hapnikkude abil (eau de Javelle, Tintendod jne.); asemele kirjutatakse uus ja kõrgem summa. Huvitavamaid kuritegusid sel alal on võltsimine, mille toimepanemise all kannatas Viini Nationalbank 1923. a. Üks kuritegijatest (kokku oli neid kolm) ostis ühelt pangalt tseki Nationalbank peale, miljoni krooni suuruses; sõna miljon muudeti miljardiks, mis osutus kergeks, samuti pandi arvudega kirjutatud summale kolm nulli juure ja uus tsekk oligi valmis. Töö oli tehtud niivõrd puhtalt, et Nationalbank raha maksis välja sõnalausumata, vaatamata suurele summale.

Dr. Veters tõi näitena politseikongressil mitme kuritegija tegevuse sel alal (Müller, Feldmann); suurimaks meistriks peab küll lugema kirjeldatud võltsimiste alal venelast A. Suvoroffi Petrogradist, kes end nimetas inseneriks ja keda areteeriti 1923. a. Zürichis. Esialgu töötas see mees koos kellegi Feliks Sulkovskysga Petrogradist; kuid viimane võeti 1922. a. Pariisis kinni ja mõisteti 7 aastaks sunnitööle. Peale kompanjoni vahiallavõtmist töötas Suvoroff üksinda, tegutsedes mitme nime all (Stanislav Gedroitz Varssavist, Aby Kingwood Inglismaalt, Alfred Harafedoff Sofiast, Viktor Dimitroff, Aleks. Apraksin, Lambon jne.) Shveitsis, Saksamaal, Belgias, Tšehhoslovakkias, Prantsusmaal, Hollandis jne. Mees sünnitas hiigla kahju pankadele; seejuures reisis ta alati valepassidega ning töötas vastavalt olukorrale venelase, inglasena, bulgaarlasena jne., mis oli võimalik tänu mitme keele põhjalikule tundmisele. Mees langes võimude kätte

õige omapärasel viisil. Suvoroff ostis harilikult pangatsekke väikeste summade peale; siis kustutas ta tsekilt summa, ettenäitaja nime, mõnel korral ka panga nimetuse, kelle peale oli tsekk välja antud (kustutamiseks tarvitas tema mingit keemilist segu, mille kohta ta ei annud lähemaid seletusi), ja pani asemele suure summa mõnes kallimas valuutas (shv. frangid, ingl. naelad jne.). Tsekkide puhastamist alustas Suvoroff alati tseki ülemisel nurgal (harilikult ülemisel paremal nurgal), kuhu kirjutatakse tsekisumma arvudes; seda tegi kelm selleks, et proovida, kas segu hävitab kirja või mitte. Zürichis ebaõnnestus petturile katse: tema segu ei hakanud kirja vastu, arva-

tavasti seetõttu, et tsekk oli kirjutatud keemilise tindiga. Selle peale pani Suvoroff tseki põlema ja põletas ära ülemise nurga. Siis läks ta panka, seletas seal, et ta olevat kogemata, sigarile tuld võttes, tseki ülemise nurga ära põletanud, ja palus endale välja anda uue tseki põletatud asemele. Ka uue tseki kallal ei annud keemiline segu tagajärgi ning pettur läks veel kord sama panka, et jällegi tseki ümber vahetada. Pangaametnikul näis olevat aga kogu asi veidi kahtlane, ta telefoneeris politseile, viimane võttis mehe vahi alla, vaatamata tema suurele protesteerimisele ning selgus, et lõksu on langenud õige kardetav suurkelm.

(Lõpp järgneb.)

Saksa „Schutzpolizei“.

H. Tann, politseikooli abikomissar.

Saksa Schutzpolizei tekkis ajal, millal Saksamaal (1918/19. a. talvekuudel) valitsesid poliitilised rahunused. Pärast kaotatud sõja pöördus suur sõjavägi kodulinna- nadesse tagasi. Sel ajal leidis kuritegevus endale suurt tegevuspõldu. Iseäranis metsikuks muutus seisukord suurtes linnades Berliiniga eesotsas, kus riigivõimu pärast sõiditi kõikide abinõudega. Raske- maa ajad olid Berliinis jaanuaris ja märtsis 1919. a., kus püüti vaenuväljadel katkestatud sõda üle viia kodumaale. Riigi pealinna kolmasid suurtükkide ja miinipildujate paugud; traataia taga raksusid kuulipildujad ja alles noorelt vormeeritud Reichswehr'il tuli kodusõda vastu võtta. Tormijooksuga võeti tagasi politseipresidium, parlamendihoone, lossid jne. Lõpuks õnnestus korda maksmata panna ja luua ajutine valitsus.

Toon mõned andmed, kui suur oli sel ajal kuritegevus Berliinis. Berliinis jälgiti inspeksioon B. 1 poolt 1914. a. — 24.963, 1918. a. — 4551 ja 1919. a. — 75.864 kuritegevuse juhtumist. See kohutav kuritegevuse kasv näitas, et oli tarvis luua uut tugevat võimu, kes suudaks võidelda kuritegevuse vastu. Kutsuti ellu Schutzpolizei, kes pühitses 1. a. 4. oktoobril 6. aastapäeva.

Preisimaal oli 1926. a. andmete järele 19.530 untervahtmeistrit, 15.100 ober- vahtmeistrit, 12.045 hauptvahtmeistrit, 2599 politseimeistrit, 808 politseiober- meistrit, 268 pol.-leitnanti, 808 üleleit-

nanti, 960 kaptenit, 377 majori, 40 oberst- vahtmeistrit, 25 obersti ja 2 komandöri (Kölnis ja Berliinis kindrali aukraadis). Seega kokku 52.672 meest. Nii tuleks 726 elaniku või 5,6 ruutklm. peale 1 politsei- ametnik; 15.363 elaniku või 118,8 ruutklm. peale üks politseiohvitser. Saksa politsei elab osalt kasarmutes. Liitriikide nõud- misel ei tohi kasarmutes elada rohkem kui 30.000 meest, mis teeks välja 1272 efa- niku või 9,8 ruutklm. peale ühe ametniku. Et nõutavat järeletulijate arvu hoida val- mis, näeb preisi siseministerium aastas 2016 politseikandidaati ette, keda riiklik- kudes politseikoolides (Sensburg, Trep- tov, Frankenstein, Neuruppin, Branden- burg, Burg, Kiel, Hildesheim, Hann.-Mün- den ja Münster'is) valmistatakse ette. Brandenburgi politseikool valmistab ette noori ainult Berliinile, kuna ohvitseri val- mistatakse politsei kõrgemas koolis Eiches Potsdami juures.

Mõnel pool arvatakse, et Schutzpolizei asetab sõjaväge, kuid see pole õige. Ar- vamine on tekkinud sellest, et politseis teenib praegusel ajal palju endisi sõjaväe- lasi. Pärast sõja lõpu oli nõudmine polit- sei ametnikkude järgi suur. Teenistusse astusid sõjaväelased, mitmesugused era- isikud, kellel ei olnud kindlat teenistust ega elukutset ja kes sugugi ei vastanud politseikutsele. Nii oli alguses politseis kirju koosseis. Ajajooksul on võetud ette põhjalik puhastus ja vabastatud mittevastavad ametnikud teenistusest. Praegusel

ajal antakse politseiüksustele ametnikke ainult politseikoolist.

Politseiametkonnad on jaotatud kahte liiki: politseivahtmeistrid ja politseiohvitserid. Palkade suhtes on ametnikud niisama jaotatud liikidesse auastme ja teenistuse vanaduse järgi. Sõjaväes teeninud aeg võetakse arvesse. Palk koosneb: põhipalgast, korteri- ja perekonnaabirahadest laste ja naise peale.

Politseiametnikke kinnitatakse ametisse 12 aastaks. Pärast selle aja möödumise võivad ametnikud jääda edasi teenistusse või lahkuda. Lahkumise korral makstakse välja ühekordne toetus kuni 10.000 kuldmargani. Teenistusse jäämise korral makstakse niisama ühekordne toetus, kuid väiksemas summas (kuni 3000 kuldmargani). Nendele, kes teenistusest lahkuvad pärast 12-aastast teenistust, muretseb riik erakohti. Kaserneeritud ametnikud teenivad vastavates osades kuni 28 aasta vanaduseni. Sealt viiakse nad üle rajoonidesse (meie jaoskonnad). Seda on selleks tehtud, et reservides alati oleks noored ja füüsiliselt tugevad mehed. See korraldus maksab ka politseiohvitseridele. Peale oma otsekoheste kohuste täitmise tuleb saksa politseiametnikul vabal ajal läbi võtta: politsei üld- ja riviõppust, kehakasvatust, laskeasjandust ja uulitsavõitluse taktikat. Õnnetuse puhul annab riik abi. Berliinis asub politsei keskhaigemaja ja Angermündes sanatoorium konsuhaigetele.

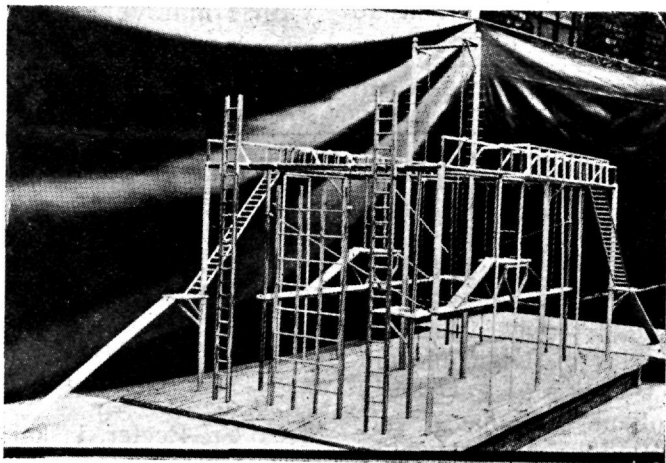
Terve Schutzpolizei on kahte ossa jaotatud: Bereitschaftspolizei ehk reserv ja Revierpolizei ehk jaoskond. Reserv on kaserneeritud, kuna Revierpolizei kannab üksikut teenistust niisama kui meie välispolitsei. Reservi ametnikud elavad koos ja nad toidustatakse ühiselt. Korteri- ja toiduraha arvatakse palgast maha. Vorm antakse tasuta neile, kellel 12-aastane teenistus ei ole möödas. Teistel tuleb vormi muretseda omal kulul, mille eest riik maksab neile osalist tasu.

„Mens sana in corpore sano“ maksab saksa politseis rohkem kui kusagil mujal. Tülles politseikoolist, kus õpetatakse kehaliselt ja vaimliselt, ei lõpe see teenistuskohtheadel. Mitmekülgne politseiteenistus nõuab täit meest. Politseinikke ei valmistata ette kinnistes ruumides, vaid nad tõusevad ja valmivad rohelistel aasadel, kus aetakse rohkesti sporti. Seal kuinevad nemad tugevateks ja oskavad igasuguses olukorras vabalt ja värskelt end aidata. Kehaline kasvatus on sundus-

lik, ja iga ametnik on kohustatud sellest võtma osa ettenähtud ajal. Temale õpetatakse: poksi, maadlust, mängusid, kergejõustikku, enesekaitset, ujumist, võimlemist ja aerutamist. Kehalise kasvatusel kõrval on igas politsei asukohas oma spordiklubi, millest osavõtmine vabatahtlik. Politseinik, lõpetades politseikooli, peab jooksma: 400 mtr.—70 sek., 1500 mtr.—5 m. 30 sek., 10.000 mtr.—50 min.; peab hüppama kõrgust 1,30 mtr., kaugust 4,50 mtr., üle kinnitatud takistuse 80×80 cm. hüppelauata ja matita 3 mtr. kõrguselt; peab kuuli tõukama 7¼ kg. raske mõlema käega 13½ mtr. Tähtsateks spordiriistadeks politsei jaoks on määratud politseiredel, mis koosneb 3—4 redelist, kõrgus 6 mtr.; hüppekast — kõrgus 1,30 mtr.; rootsi sein jne. Nõudmised tõusevad kõrgemas politsei kehakasvatuse koolis, mis ainuke Saksamaal ja asub Spandaus. Vastuvõtmisel kui ka kooli lõpetamisel korraldatakse katseid. Peale eelpooltähendatu tuleb siin juure laskmine püstolist. Kool on spordiplatside kui ka võimlate ja riistade poolest rikas, temal on oma ujumisbassein ja mitmetüübilisi aerupaate. Spordiriistade kogust torkab silma spordihoones nõndanimetatud takistusjooksutee kõrgemate politseiametnikkude jaoks ja väljas rohelistel aasadel politsei võimlemisriist, mis kooli kasvandikkude poolt ristiti Blutgerüst (vererist) sest alguses oli see nimeseks värvitud ja igatüps, kes sel riistal harjutas, veristas ennast. See riist maksab 10.000 kuldmargi ja mahutab enda peale harjutamiseks kuni 100 meest. Ta koosneb kolmest korrast kõrgusega 3, 6 ja 9 meetrit ja on ehitatud rauast betoniil. Enne kooli lõppu käis vaatamas kooli suur arstide komisjon Berliinist. Ette kanti kõik alad 200 mehega. Peale ettekannete võttis vanemarst sõna ja tähendas, et see isik, kes selle kooli läbi teeb, on tõesti terve. Iseäranis rasked on lõpukatseid. Nii nõutakse, et kooli väga heaga lõpetada: 1) 100 mtr. jooksu alla 124 sek.; takistusjooksu 150 mtr. peale 5 takistusega, nende seas 250 mtr. kõrgune sein ja kolme meetri kõrgune mullavälj — 26 sek.; kaugushüpped 5,20 mtr.; kuulitõukeid parema käega 9 mtr.; 9 mtr. ronimine köiel jala abita, siis sama harjutus 6 mtr. kõrgusel kinnise neale (nimelt tuleb jala abita üles ronida 9 sek. jooksul). Suurt rõhku pannakse viimasel ajal ujumisele. Selleks on ilmunud uus ujumiseeskiri Dienstanweisung für die Schwimmausbildung der Schutz-

polizei". Iga politseiametnik peab ujuda mõistma, kui tahab vastata oma kutsele. Kui on tarvis päästa inimelu uppumissurmast, peab ta ise käed külge panema, aga mitte lootma kõrvaliste isikute abile. Seejärel nõutakse igalt ametnikult mitte ainult seda, et ta ennast kuidagi viisi vee peal suudab hoida, vaid oskaks uppujat

päästa julge järelhüppega, pikema kiirujumisega, vee all käimise ja päästeujumisega. Et õpetamine süstemaatiline oleks, on välja valitud paremad politseiohvitserid, kes ise head ujuvad ja harjutajat mõistavad silmas pidada ja viga kohe alguses parandada. (Lõpp järgneb.)

Politsei võimlemisriist 100 mehe jaoks.

Politsei kehakasvatusorganisatsioonide liit asutatud.

Pol. inspektor **A. Tamman.**

12. juunil s. a. asutati „Politsei kehakasvatusorganisatsioonide liit“. Asutajad liikmed on Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu politsei spordiorganisatsioonid. Liidu ülesanne on arendada politseis kehakasvatust, olles keskkohaks kõikidele politsei kehakasvatusorganisatsioonidele. Liidu põhikiri, mis esitatakse lähematel päevadel registreerimiseks, näeb ette selle ülesande läbiviimiseks laiad võimalused.

Asutamiskoosolekul valiti ajutine liidu juhatus, kes ajab liidu asju kuni esimese asemikkude kogu koosolekuni. Ajutisesse juhatusesse valiti: pol. abidirektor Sooman, pol. insp. Tamman, Tallinna-Harju prefekt Tolmoff, Tartu-Valga prefekt Kruus, abikom. Tann politseikoolist, konstaablid Tiisfeldt Tallinnast ja Tall Narvast. Liidu lähemas tegevuskavas on nähtud ette peale organiseerimistöö enese, korraldada käesoleva aasta augustikuus Tallinnas üleriiklikud politsei esivõistlused kergejõustikus, laskmises ja jalgrattasõidus. Võistluste päevadeks on

liidu ajutise juhatuse poolt määratud 26., 27. ja 28. august s. a., samuti on ajutine juhatus võistluste kavade kokku seadnud. Lähemalt kirjutatakse neist võistlustest „E. Politseilehe“ lähemas numbris.

Politsei kehakasvatusorganisatsioonide liidu asutamise puhul ei saa jätta kõigile politseiametnikkudele südame peale panemata kohtadel organiseerimisele asumist. Soovitav oleks, et vähemalt igas prefektuuri tegevuspiirkonnas asutatakse välis-, kriminaal- ja poliitilise politsei ametnikkude ühine spordiorganisatsioon ja et see organisatsioon astuks liidu liikmeks. 4. juulil s. a. algab politseikooli juures kahepäevane kordus- ja täienduskursus mineval aastal peetud spordiinstruktorite kursusele. Kursuse teoreetilises osas antakse seletusi muu hulgas ka organiseerimistöö kohta. Loodame, et see kergendab spordiringide ja teiste kehakasvatusorganisatsioonide asumist.

Üht asjaolu tahaks veel puudutada. Maal üksikult asuvad politseiametnikud

on seni olnud tagasihoidlikud politsei-ametnikkude ettevõtete vastu. Osalt on see seletatav: pole neil ametnikkudel võimalust kasutada nii intensiivselt kui linnas asuvatel ametnikkudel hüvesid, mis organisatsioon pakub, ei saa nad ka küllaldaselt kaasa tõmmata otsekohehes organisatsioonitöös. Spordi alal on lugu teisiti. Siin on alasiid, näiteks laskesport, jalgrattasõit jne., kus ka üksikult asuvad ametnikud eriliste abinõude soeta-

mata võivad harjutada. Oma võimeid saab hinnata neid võrreldes teiste võimetega ja võrdlus on see, mis spordi kui tervise kosutamise, julguse ja ettevõtlikkuse karastamise huvitavaks teeb, sest võrdlemise tagajärjel tekib võistlus. Ja politsei kehakasvatusorganisatsioonide eesmärk on anda peale juhatuste, materiaalse abi ja teiste soodustuste kehakasvatuse alal veel laiu võimalusi võrdluseks-võistluseks.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

Kelder, Jaan Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 7. jalaväe polgu ülemalt 24. 12. 20 a. nr. 11051. (39591)
Mõlter, Johan Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 21. 10. 20 a. nr. 12525. (39593)
Ott, Gustav Peedu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 21. 10. 20 a. nr. 12535. (39592)
Krotov, Ivan Aleksei p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. väljapatarei nr. 17 ülemalt.
Krajev, Grigori Aleksandri p., 1927. a. kutsealuste käsukiri 24. märtsist s. a. sõjaväe ülema juure ilmutamiseks, v. a. Senno vallaval.
Tomberg, Peeter Hansu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Valga maak. rahvaväe ülemalt 1920 a. nr. 6175.
Labsvirs, Anna Melitta, legitimatsioonipilet nr. 7521, v. a. Valga linnaval. 1926 a.
Hüninen (Hünnen), Mihail Matvei p., Nanseni pass, v. a. politsei peavalitsuselt 1924 a. nr. 3769/5143.
Märt Märdi p. Unt'i poolt kirjutatud testament.
Laurus, Jaan Mihkli p., vooriäritunnistus, v. a. Tall. linnavalitsuse majandusosakonnalt 27. 1. 21 a. nr. 492. (403)
Niison, Jaan, veovoormehe luba, v. a. Tall. linnavalits. majandusosakonnalt 27. 1. 23 a. nr. 279. (406)
Erdel, Aleksander Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. laiaroopal. soomusrongi ülemalt 16. 6. 20 a. nr. 2567. (411)

Teder, Peeter, hobusepass, v. a. Narva linna pol. ülemalt 14. 12. 20 a. nr. 576. (2127)
Teder, Peeter, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 1. 12. 20 a. (2127)
Teder, Peeter, laskeriista kandmise luba, v. a. Narva linna pol. ülemalt 1923. a. nr. 688. (2127)
Teder, Peeter, kaitseliidu liikmekaart, v. a. Narva maleva pealikult 8. 5. 25 a. nr. 5597/197. (2127)
Kurapatkin, Peeter, sõjav. vab. (kõlbmatuse) tunnistus, v. a. 5. jalaväe rügemendi ülemalt 21. 8. 26 a. nr. 3269.
Vedenev, Aleksander, sõjav. vab. tunnistus, v. a. sõjaväekraamilao ülemalt 30. 4. 23 a. nr. 790.
Põhjäläinen, Vassili, sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 26 a. nr. 1864.
Ivanov, Ivan, Nanseni pass, v. a. politsei peavalitsuselt nr. 3472/4573 — 1924 a.
Magartsov, Peeter, hobusepass, v. a. Skarjatina vallaval. 21. 6. 21 a. nr. 220.
Aristide, Aleksander, hobusepass, v. a. Vao vallaval. nr. 779. (2728)
Jar, Anton, välispass, v. a. politsei peavalits. 29. 6. 26 a. nr. 2388. (2731)
Ots, Anton Jüri p., kaitseliidu tunnistus, v. a. Harju maleva pealikult 22. 11. 25 a. nr. 321. (3335)
Einar, Hans Tooma p., laskeriistaluba, v. a. Harju maak. politsei ülemalt 9. 12. 1925 a. nr. 2507. (3346)
Kaps, Alfred Tooma p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 25 a. nr. 1909. (3348)

- Linde, Johan Hendriku p., kaitseväest vabast. tunnistus, v. a. väljapatarei nr. 4 ülemalt 8. 4. 20 a. nr. 804. (3731)
- Lööbas, Mihkel Andrei p., kaitseväest vabast. tunnistus, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 23 a. nr. 11196. (3733)
- Esiko, Hans Hansu p., kaitseväest vab. tunnistus, v. a. soomusrong „kapten Irve“ ülemalt 15. 5. 20 a. nr. 1624. (3734)
- Kraus, Aleksander Jüri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. jalaväe rügemendi ülemalt 27. 5. 20 a. nr. 9098. (3737)
- Mihelsen, Alfred Marguse p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Pärnu maak. rahvaväe ülemalt 31. 12. 20 a. nr. 15969. (3739)
- Saal, Hans Hansu p., E. V. kodakondsuse tunnistus, v. a. Moskva kontroll-opteerimiskomisjonist 5. 2. 21 a. nr. 7397. (3740)
- Sarv, August Peetri p., kaitseväest vab. tunnistus, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 22. 12. 20 a. nr. 27682. (3741)
- Laurisson, Gustav, hobusepass nr. 238. (5446)
- Salum, Gustav, hobusepass, nr. 256. (5457)
- Kokk, Arnold Karli p., reservitunnistus, v. a. Kuperjanovi partisaanide polgu ülemalt 30. 10. 20 a. nr. 1106. (5817)
- Rõõmusoks, Aleksander Jüri p., kaitsemalevlase liikmekaart nr. 1341. (5836)
- Petrov, Jakov, Nanseni pass, v. a. politsei peaval. 21. 1. 24 a. nr. 1676/1645. (5834)
- Pallon, Karl Andrese p., reservitunnistus, v. a. 1. diviisi staabi ülemalt 19. 5. 20 a. nr. 10797. (5835)
- Kulbach, Rene Leoni p., laskeriista luba, v. a. Tartu maak. pol. ülemalt 10. 11. 1925 a. nr. 2142/12320. (5839)
- Kübe, Ivan Pauli p., kaitseliidu liikmekaart nr. 537/19657, v. a. 23. 12. 25 a. Petseri maleva pealikult. (6118)
- Orkin, Georgi Arhipi p., hobusepass, v. a. Võru vallaval. 25. 2. 24 a. nr. 13. (6124)
- Litvinov, Dimitri Vassili p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 10. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 25 a. nr. 3435. (6180)
- Kuperjanov, Eduard Danieli p., ülikooli matrikkel nr. 3223, v. a. Tartu ülikooli valitsuselt 9. 9. 22 a. (6017)
- Põderon, Friedrich Hendriku p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. mereväe side ülemalt 16. 9. 20 a. nr. 3579. (6019)
- Schmutov, Ivan Nikolai p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. transpordi ja etapi valitsuse ülemalt 8. 4. 20 a. nr. 1264. (6029)
- Klimberg, Eduard Jakobi p., kaitseliidu liikmekaart nr. 4505, v. a. Tartumaa maleva pealikult 15. 5. 26 a. (6030)
- Sell, Karl Peetri p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. Aegna saare komandandilt 29. 3. 23 a. nr. 2132, ja märkus lisalehel nr. 1398 all tagavaraväelaste õppusel olemise aja kohta 2. 8. 26 a. — 2. 9. 26 a. (6032)
- Muna, Karl Johani p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. Sakala partisaanide partaljoni ülemalt 10. 8. 20 a. nr. 13178. (6037)
- Vissenberg, Eduard Otto p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. 2. jalaväe rügemendi ülemalt 5. 10. 23 a. nr. 7063. (6038)
- Kardon, Voldemar Jakobi p., maasamise tunnistus, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 9. 1. 22 a. nr. 506-a. (6203)
- Raado, Heinrich Augusti p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. sõjaväe staabi kantselei ülemalt 19. 5. 22 a. nr. 2450. (6215)
- Puhk & pojad, hobusepass, v. a. Avinurme vallaval. 21. 1. 21 a. nr. 775 — Jaan Pukk'i nimele. (8509)
- Puhk & pojad, hobusepass, v. a. Veinjärve vallaval. 7. 2. 21 a. nr. 275 — Gustav Jakovits'i nimele. (8509)
- Puhk & pojad, hobusepass, v. a. Raadi vallaval. 16. 12. 22 a. nr. 6 — Jakob Kook'i nimele. (8509)
- Panfilov, Aleksander Ivani p., Nanseni pass, v. a. politsei peavalitsuselt 24. 3. 1925 a. nr. 15875/1868. (8511)
- Kübar, Kusta Hendriku p., hobusepass, v. a. Kooraste vallaval. 20. 12. 20 a. nr. 272. (9402)
- Plang, Oskar Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 8. jalaväe polgu ülemalt 19. 3. 20 a. nr. 7593. (9409)
- Säanna, Karl Hendriku p., hobusepass, v. a. Vana-Antsla vallaval. 2. 12. 26 a. nr. 46. (9411)

Bosõlev, Afimja Leonti t., Nanseni pass,
v. a. politsei peavalits. 21. 6. 24 a.
nr. 7854/16801. (9412)

**Tunnustatakse maksusetuks järgmised
isikutunnistused:**

Laur, Johannes, v. a. Harku vallaval.
1919 a. (2965)

Levald, Voldemar, v. a. Tall. linna pol.
3 jsk. ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 3472.
(2966)

Lemberpuu, Priidu, v. a. Saue valla-
val. 1925 a. nr. 32. (2967)

Kruusel, Jaan, v. a. Tall. linna pol. 1
jsk. ülemalt 15. 4. 20 a. nr. 12359.
(2968)

Kadak, Evald, v. a. Lasnamäe politsei
abijsk. ülemalt 1922 a. nr. 4. (2969)

Klasse, Helmi, v. a. Tall. linna pol. 3
jsk. ülemalt 26. 3. 25 a. nr. 1014.
(2970)

Duhmberg, Eugen, v. a. Tartu linna
pol. 2 jsk. ülemalt 1920 a. nr. 14347.
(2971)

Ross, Ritta, v. a. Tall. linna pol. 3 jsk.
ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 2776. (2972)

Känd, Anna, v. a. Jägala vallaval. (2973)

Sau, Peeter Jaani p., v. a. Moisekatsi val-
laval. 30. 4. 20 a. nr. 497. (8127)

Kõiv, Alma Peetri t., v. a. Lasva valla-
val. 17. 1. 21 a. nr. 8. (8128)

Mõks, Oskar Jaani p., v. a. Ahja valla-
val. 30. 1. 22 a. nr. 1137. (8129)

Roos, Emilie, v. a. Pindi vallaval. 6. 1.
20 a. nr. 167. (8130)

Kressmann, Jaan Jakobi p., v. a. Rä-
pina vallaval. 18. 2. 20 a. nr. 1548.
(8131)

Karpson, Liisa Karli t., v. a. Kahkva
vallaval. 21. 2. 20 a. nr. 390. (8132)

Urgard, Albert Joosepi p., v. a. Kahkva
vallaval. 20. 12. 19 a. nr. 228. (8133)

Urtson, Julius Peebu p., v. a. Peri val-
laval. 23. 4. 20 a. nr. 955. (8134)

Sarnits, Elisabeth Mihkli t., v. a. Timo
vallaval. 5. 3. 20 a. nr. 404. (8135)

Sakk, Leena Peetri t., v. a. Orava valla-
val. 30. 1. 20 a. nr. 667. (8136)

Raudsepp, Peeter Karli p., v. a. Peri
vallaval. 30. 12. 24 a. nr. 204. (8137)

Raudsepp, Daniel Peetri p., v. a. Peri
vallaval. 9. 10. 23 a. nr. 63. (8138)

Aggan, Johan Jaani p., v. a. Peri val-
laval. 16. 12. 19 a. nr. 307. (8139)

Treumann, Olga, v. a. Palmse valla-
val. 10. 7. 23 a. nr. 142. (3116)

Piir, Martha, v. a. Kopli pol. jsk. ülemalt
1. 6. 23 a. nr. 70 (170). (3117)

Kleius, Aleksander, v. a. Tall. linna
pol. 3 jsk. ülemalt 8. 6. 23 a. nr. 1203.
(3118)

Simon, Aliide, v. a. Tall. linna pol. 5
jsk. ülemalt 1920 a. nr. 11590. (3119)

Kreos, Oskar, v. a. Tall. linna pol. 5 jsk.
ülemalt 6. 3. 22 a. nr. 15356. (3120)

Haarmann, Luise, v. a. Tall. linna pol.
2 jsk. ülemalt 5. 1. 21 a. nr. 11698.
(3121)

Lellep, Oliivia, v. a. Tartu linna pol.
1 jsk. ülemalt 27. 7. 20 a. nr. 9079.
(3122)

Uustalu, Marie, v. a. Tall. linna pol.
5 jsk. ülemalt 3. 9. 25 a. nr. 2065.
(3123)

Tõnnisson, Aleksander, v. a. Tall.
linna pol. 5 jsk. ülemalt 21. 11. 22 a.
nr. 46. (3124)

Mank (Mark), Edith, v. a. Tall. linna
pol. 2 jsk. ülemalt 11. 11. 22 a.
nr. 1536. (3125)

Kressel, Aleksander, v. a. Kohila val-
laval. 17. 5. 20 a. nr. 1983. (3126)

Hammer, Marie, v. a. Tall. linna pol.
5 jsk. ülemalt 1. 12. 19 a. nr. 739.
(3127)

Prii (sünd. Ilves), Marie, v. a. Tall. lin-
na pol. 5 jsk. ülemalt. (3128)

Ilves, Tiiu, v. a. Narva linna pol. üle-
malt 28. 11. 19 a. nr. 4015. (3129)

Kurs, Ida, v. a. Rakvere linna pol. üle-
malt 3. 3. 23 a. nr. 93. (3130)

Riemann, Jüri Jüri p., v. a. Vana-Vänd-
ra vallaval. 15. 4. 20 a. nr. 944. (2353)

Jürisson, Jaan Jüri p., v. a. Enge val-
laval. 22. 10. 20 a. nr. 164.

Silberg, Karl, v. a. Tall. linna pol. 5
jsk. ülemalt 8. 12. 19 a. nr. 1363. (3131)

Mühlbach, Aliide, v. a. Anija vallaval.
31. 3. 22 a. nr. 44. (3132)

Dööring, Hugo, v. a. Undla vallaval.
21. 3. 22 a. nr. 2044. (3133)

Nooni, Aliide, v. a. Tall. linna pol. 5
jsk. ülemalt 21. 7. 26 a. nr. 1240.
(3134)

Mänd, Hilda, v. a. Ambla vallaval. 11.
12. 19 a. nr. 242. (3136)

Hinno, Helmut, v. a. Tall. linna pol. 4
jsk. ülemalt 1. 3. 21 a. nr. 15554.
(3137)

Toolveit, Liisa, v. a. Tall. linna pol.
ülemalt 6. 2. 20 a. nr. 3794. (3138)

Selja, Roman, v. a. Tall. linna pol. 5
jsk. ülemalt 15. 4. 26 a. nr. 584. (3139)

Peebustov, Heinrich, v. a. Rakvere
linna pol. ülemalt 11. 3. 21 a. nr. 10847.
(3140)